

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه

معاونت آموزش

اداره امتحانات کتبی

بسمه تعالی

امتحانات تجدیدی - شهریور ۱۳۸۹

پاسخنامه

پایه :	۶	موضوع :	فلسفه
تاریخ :	۸۹/۶/۳۰	ساعت :	۸

نام کتاب: آموزش فلسفه، تألیف استاد مطهری

لطفاً به همه سؤالات تستی و ۸ سوال تشریفی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه، به سوال آفر نمره داده نمی شود (تستی ۱ و تشریفی ۲ نمره)

تستی:

- در عبارت «فلسفه بر دو قسم است: نظری و عملی» مراد از «فلسفه» چیست؟ ا ۱۴۹ (ع: ۱: د: ۲)
 ا. علم عقلی فقط ☒ ب. علم عقلی و نقلی ☐ ج. علم تجربی ☐ د. مطلق علم ☐
- شعر «چرخ با این اختران، نغز و خوش و زیباستی / صورتی در زیر دارد آنچه در بالاستی» به چه نظریه‌ای اشاره دارد؟ ا ۱۷۲ (ع: ۱: د: ۳)
 ا. نظریه «مثُل» افلاطون ☒ ب. نظریه ارسطو دربارهٔ جسم ☐
 ج. نظریه افلاطون دربارهٔ علم ☐ د. نظریه ارسطو دربارهٔ روح آدمی ☐
- «عالم معنا» که از صور و اشباح مبراست، عالم نامیده می‌شود. ب ۱۹۱ (ع: ۱: د: ۲)
 ا. ناسوت ☐ ب. جبروت ☒ ج. لاهوت ☐ د. ملکوت ☐
- طبق مبنای صدر المتألهین کدام گزینه مقسم برای «ثابت» و «متغیر» است؟ ج ۲۱۲ (ع: ۱: د: ۲)
 ا. جسم طبیعی ☐ ب. جسم بما هو جسم ☐ ج. موجود بما هو موجود ☒ د. جسم نامی ☐

تشریحی:

- معنای اولی و ثانوی «سوفیست» و «فیلسوف» در یونان را بیان کنید. ۱۴۷ (ع: ۱: د: ۲)
 سوفیست: اولی: دانشمند. ثانوی: مغالطه‌کار. فیلسوف: اولی: دوستدار دانش. ثانوی: دانشمند.
- حکمت ذوقی و حکمت تجربی را با یکدیگر مقایسه کنید. ۱۸۴ (ع: ۱: د: ۲)
 حکمت ذوقی بیشتر از آنچه از عقل الهام می‌گیرد از دل الهام می‌گیرد و سر و کارش بیشتر با ذوق و الهام و اشراق است. حکمت تجربی سر و کارش با حس و تجربه و آزمایش است [نه عقل و استدلال قیاسی یا دل و الهامات قلبی] یعنی نتایج علوم را که محصول تجربه و آزمایش است با مربوط کردن به یکدیگر به صورت حکمت و فلسفه درمی‌آورد.
- ا. تفاوت شکاکان با سوفیست‌ها را بنویسید. ب. «برکلی» [فیلسوف معروف غربی] از کدام دسته است؟ ۱۹۹ (ع: ۲: د: ۳)
 ا. سوفیست‌ها اساساً منکر واقعیت بوده و به تبع آن منکر تفاوت «حقیقت» و «خطا» شده‌اند ولی شکاکان واقعیت را از اصل منکر نشده‌اند بلکه مطابقت ادراکات بشر با واقعیت را انکار کردند. (۱/۵ نمره)
 ب. از سوفیست‌ها می‌باشد. (۰/۵ نمره)
- ا. مقصود فلاسفه - دقیقاً - از جمله «تسلسل محال است» چیست؟ ۲۲۱ و ۲۲۶
 ب. قاعده «هر ممکن از علت خود ضرورت کسب می‌کند» مربوط به علت و معلول است یا ضرورت و امکان؟ توضیح دهید.
 ا. تسلسل عل غیر متناهی، محال است.
 ب. از جهتی مربوط به علت و معلول و از جهتی مربوط به ضرورت و امکان است (اصل ضرورت علی و معلولی).

۵. وجوه اشتراک و اختلاف «روش مشائی» و «روش کلامی» را بیان کنید. ۱۷۶ (ع: ۱ د: ۲)

اشتراک: در هر دو روش، تکیه بر استدلال عقلی است.

تفاوت: ۱. اصول و مبادی عقلی آن دو متفاوت است. (متکلمین از اصل حسن و قبح بهره می‌برند ولی فلاسفه آن را اصل اعتباری و بشری می‌دانند). ۲. متکلم خود را متعهد به دفاع از حریم اسلام می‌داند ولی فیلسوف هدفش قبلاً تعیین نشده است.

۶. «علت» (در مقابل معلول) در هریک از طبیعیات و الهیات به چه معناست؟ ۲۲۰ (ع: ۲ د: ۲)

فلاسفه چیزی را علت چیز دیگر می‌خوانند که آن چیز وجود دهنده دیگری بوده باشد.

ولی علمای علوم طبیعی، حتی موردی را که رابطه میان دو چیز، صرفاً رابطه تحریک و تحرک است، علت می‌نامند.

۷. با ذکر دلیل، مشخص کنید کدامیک از تقسیمات زیر، جزء تقسیمات اولیه هستی است و کدامیک نیست؟ ۱۹۰ (ع: ۱ د: ۲)

أ. وجود یا واجب است یا ممکن:

ب. وجود یا سفید است یا سیاه:

جواب: أ. از تقسیمات اولیه است؛ چون تقسیم هستی است از آن جهت که هستی است.

ب. از تقسیمات اولیه نیست؛ چون از انقسامات موجود بما هو موجود نیست بلکه از انقسامات موجود بما هو جسم است.

۸. چهار سیری را که سالک در روش عارفانه طی می‌کند، نام ببرید و توضیح دهید. ۱۸۲ (ع: ۱ د: ۲)

۱. من الخلق الی الحق: تلاش سالک این است که از طبیعت عبور کند و پاره‌ای عوالم را پشت سرگذارد تا به ذات حق برسد.

۲. بالحق فی الحق: به کمک ذات حق به سیر در شؤون و کمالات و صفات و اسماء او می‌پردازد.

۳. من الحق الی الخلق بالحق: به خلق و میان مردم برمی‌گردد ولی ذات حق را در همه و با همه چیز می‌بیند.

۴. فی الخلق بالحق: به ارشاد و هدایت مردم و رساندن آنها به حق می‌پردازد.

۹. تعریف متافیزیک چیست و این کلمه توسط مترجمان عربی به چه چیزی ترجمه شده است؟ ۷-۱۵۶

متافیزیک علمی است که تنها درباره خدا و امور مجرد از ماده بحث می‌کند. و این کلمه به «ما بعد الطبیعه» ترجمه شده است.